

KKTC Merkez Bankası ve KKTC İstatistik Kurumu Tarafından
Hazırlanan Ödemeler Dengesi İstatistikleri
İle İlgili Ortak Basın Duyurusu

IMF'nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanan 2023 yılı Ödemeler Dengesi İstatistikleri KKTC Başbakanlık İstatistik Kurumu (<https://stat.gov.ct.tr/>) ve KKTC Merkez Bankası (<http://kktcmerkezbankasi.org/>) resmi internet sitelerinde yayımlanmıştır.

2023 yılında bankacılık sektörü tarafından elde edilen finansal aracılık komisyon gelir ve giderleri “Faiz ve Benzeri Gelirler” ile “Faiz ve Benzeri Giderler” başlıkları altından çıkarılıp “Finansal Hizmetler” kalemi başlığı altında kaydedilmiştir. Söz konusu kalemde 2019-2020-2021-2022 yıllarına yönelik revizyon yapılmıştır. “Diğer İş Hizmetleri” kaleminde veri seti genişletilerek revizyona gidilmiştir. Birincil Gelir Dengesi, Diğer Yatırımlar başlığı altında bulunan “Faiz ve Benzeri Gelirler” ile “Faiz ve Benzeri Giderler” kaleminin başlığı değiştirilerek “Faiz Gelirleri” ve “Faiz Giderleri” kalemi olarak güncellenmiştir. Portföy yatırımları kaleminde bankalara ek olarak diğer sektörler (gerçek ve tüzel kişiler) tarafından gerçekleştirilen menkul kıymet yatırımı işlemleri ile ilgili tutarlar ilgili satıra eklenmiştir. Ayrıca Birincil Gelir Dengesi ana başlığı altında bulunan “Diğer Yatırımlar” kaynaklı “Faiz Giderleri” kalemi altında “Genel Hükümet” kalemine Türkiye Cumhuriyeti’nde yapılan swap işlemleri ile ilgili faiz giderleri kaydedilmiştir. Bunlar dışında istatistikleri oluşturan verilerde yüksek tutarlı değişiklik yapılması halinde, kamuoyuna bilgi vermek kaydıyla, geçmiş yıllara ait istatistikler güncellenmektedir.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri - Tablo Açıklamaları (2023)

I. Cari İşlemler Hesabı

- ❖ Cari işlemler hesabı 2022 yılında 123,1 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 412,2 milyon ABD doları fazla vermiştir.

A. Dış Ticaret Dengesi

- ❖ 2022 yılında 144,7 milyon ABD doları olan ihracat rakamı, 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 21,8 artarak 176,24 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- ❖ 2022 yılında 2.279,3 milyon ABD doları olan ithalat rakamı, 2023 yılında yüzde 25,02 artarak 2.849,65 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda

- ❖ 2022 yılında 2.134,6 milyon ABD doları olan dış ticaret açığı, 2023 yılında önceki yıla göre yüzde 25,24 artarak 2.673,42 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

B. Hizmetler Dengesi

- ❖ 2022 yılında hizmetler dengesi kaynaklı net gelirler 1.786,7 milyon ABD doları iken, 2023 yılında 2.437,4 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler dengesi kaynaklı gelirlerin en büyük iki kalemi “Seyahat” kalemi altında yer alan “Turizm” ve “Eğitim” kaynaklı gelirlerdir. Turizm kaynaklı net gelirler 2022 yılında 1.162,3 milyon ABD doları iken, 2023 yılında önceki yıla göre yüzde 46,88 artışla, 1.707,2 milyon ABD dolarına yükselmiştir. İlgili yükselişte hem kara kapılarından, hem de hava ve deniz yoluyla gelen yolcu sayılarının bir önceki yıla göre artışının yanında, kara sınır kapılarından gelenlerin harcamalarındaki artış da etkili olmuştur. Eğitim kaynaklı net gelirler ise 2022 yılında 644,8 milyon ABD doları iken 2023 yılında yüzde 14,95 artarak 741,22 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

C. Birincil Gelir Dengesi

- ❖ Birincil gelir dengesi kaynaklı girişler, 2022 yılında 138,7 milyon ABD doları iken, 2023 yılında 336 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

D. İkincil Gelir Dengesi

- ❖ 2022 yılında 332,4 milyon ABD doları olan ikincil gelir dengesi kaynaklı girişler, 2023 yılında 312,2 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

II. Sermaye Hesabı

- ❖ 2022 yılında 0,29 milyon ABD doları olan sermaye çıkışı, 2023 yılında 15,8 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

III. Finans Hesabı

- ❖ KKTC ekonomisinden 2022 yılında Finans Hesabı kalemleri kaynaklı net 283,3 milyon ABD doları, 2023 yılında ise net 44,31 milyon ABD doları çıkış yaşanmıştır.
- ❖ Doğrudan Yatırımlar vasıtasıyla KKTC ekonomisine 2022 yılında 418,5 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 843,6 milyon ABD doları giriş gerçekleşmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında gayrimenkul kaynaklı yatırım ilk sırada yer almış ve sırasıyla 394,6 milyon ABD doları ve 843,2 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- ❖ KKTC’de faaliyet gösteren bankaların yurtdışında yerleşik kuruluşlar tarafından ihraç edilen menkul değerlere yönelik yatırımlarında, 2022 yılında 103 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 206 milyon ABD doları artış yaşanmıştır.
- ❖ Diğer Yatırımlar kalemine bakıldığında zaman, 2022 yılında net 35,2 milyon ABD doları çıkış, 2023 yılında ise net 97,7 milyon ABD doları giriş yaşanmıştır.
  - 2022 yılında KKTC’de faaliyet gösteren bankaların efektif ve yurtdışında yerleşik kuruluşlarda bulundukları hesaplarda 99,8 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 141,12 milyon ABD doları artış yaşanmıştır.
  - 2022 yılında Diğer sektörlerin (bankalar dışındaki yerleşik gerçek ve tüzel kişiler) yurtdışında bulundukları hesaplarda 31,8 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 12 milyon ABD doları azalış gerçekleşmiştir.

- 2022 yılında krediler kaynaklı KKTC ekonomisine net 92,1 milyon ABD doları giriş sağlanmıştır. 2023 yılında bu rakam 47 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2022 ve 2023 yıllarında KKTC ekonomisine kredi hesabı altındaki girişlerin büyük bir bölümünü Türkiye Cumhuriyeti kredileri oluşturmaktadır.

4. Rezerv Varlıklar

- ❖ Rezerv varlıklarda 2022 yılında 539 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 760 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.
  - Rezerv varlıkların alt kalemi olan efektif ve mevduatlarda 2022 yılında 135,9 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 193,8 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.
  - Menkul kıymetlerde 2022 yılında 403,2 milyon ABD doları, 2023 yılında ise 566 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.

IV. Net Hata ve Noksan

- ❖ Net hata ve noksan hesabı 2022 yılında 160,4 milyon ABD doları, 2023 yılında ise -352,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden yararlanacak tüm kullanıcılara faydalı olmasını diler, kamuoyunun bilgisine sunarız.

KKTC Merkez Bankası

KKTC İstatistik Kurumu

Ödemeler Dengesi İstatistiklerine KKTC Başbakanlık İstatistik Kurumu (<https://stat.gov.ct.tr/>) ve KKTC Merkez Bankası (<http://kktcmerkezbankasi.org/>) resmi internet sitelerinden ulaşılacaktır.

Tablo 2. KKTC Ödemeler Dengesi Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum (Milyon ABD Doları)

		2022 Yılı	2023 Yılı
I -	CARİ İŞLEMLER HESABI	123,14	412,15
	Mal, Hizmet ve Birincil Gelir Dengesi (A+B+C)	-209,27	99,98
	Mal ve Hizmet Dengesi(A+B)	-347,95	-236,05
A.	DIŞ TİCARET DENGESİ	-2.134,63	-2.673,42
	Toplam Mal İhracatı	144,71	176,24
	Toplam Mal İthalatı	2.279,33	2.849,65
1	Genel Mal Ticareti (Ödemeler Dengesi Tanımlı)	-2.132,93	-2.670,59
1.1.	İhracat	140,41	172,96
1.1.1.	İhracat f.o.b.	140,41	172,96
1.1.2.	Bavul Ticareti	0,00	0,00
1.1.3.	Uyarılama: Diğer Mallar	0,00	0,00
1.2.	İthalat	2.273,34	2.843,55
1.2.1.	İthalat c.i.f.	2.273,34	2.843,55
1.2.2.	Uyarılama: Navlun ve Sigorta	0,00	0,00
1.2.3.	Uyarılama: Diğer Mallar	0,00	0,00
2	Net Transit Ticaret Geliri	0,00	0,00
3	Parasal Olmayan Altın	-1,70	-2,83
	İhracat	4,29	3,27
	İthalat	5,99	6,10
B.	HİZMETLER DENGESİ	1.786,68	2.437,36
	Gelir	2.098,54	2.837,81
	Gider	311,87	400,45
1	Başkasına ait Fiziksel Girdiler İçin İmalat Hizmetleri	0,00	0,00
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	0,00	0,00
2	Bakım ve Onarım Hizmetleri	0,00	0,00
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	0,00	0,00
3	Taşımacılık	4,34	4,53
	Gelir	41,28	54,15
	Gider	36,94	49,62
3.1.	Yolcu	-27,16	-35,47
	Gelir	9,65	13,78
	Gider	36,81	49,25
3.2.	Navlun	0,00	0,00
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	0,00	0,00

3.3.	DİĞER		31,50	40,00
		Gelir	31,64	40,37
		Gider	0,13	0,37
4	Seyahat		1.826,34	2.472,80
		Gelir	2.039,68	2.752,84
		Gider	213,34	280,04
4,1	Turizm		1.162,31	1.707,18
		Gelir	1.339,33	1.939,31
		Gider	177,02	232,13
4,2	Eğitim		644,76	741,22
		Gelir	677,41	781,21
		Gider	32,65	39,98
4,3	Sağlık		19,27	24,40
		Gelir	22,94	32,33
		Gider	3,67	7,93
5	İnşaat		-45,94	-28,58
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	45,94	28,58
6	Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri		5,92	6,54
		Gelir	9,34	11,28
		Gider	3,42	4,74
7	Finansal Hizmetler		1,19	12,28
		Gelir	5,58	16,15
		Gider	4,39	3,87
8	Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
9	Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri		-2,86	-3,93
		Gelir	2,66	3,39
		Gider	5,52	7,31
10	Diğer İş Hizmetleri		-2,30	-26,27
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	2,30	26,27
11	Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
12	Resmi Hizmetler		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
C.	BİRİNCİL GELİR DENGESİ		138,68	336,03
		Gelir	214,37	461,17
		Gider	75,69	125,13

1	Ücret Ödemeleri		20,03	17,66
		Gelir	35,29	38,56
		Gider	15,26	20,90
2	Yatırım Geliri		118,65	318,37
		Gelir	179,09	422,61
		Gider	60,43	104,23
2.1.	Doğrudan Yatırım		-26,10	-39,93
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	26,10	39,93
2.2.	Portföy Yatırımları		14,23	35,38
		Gelir	14,23	35,38
		Gider	0,00	0,00
2.3.	Diğer Yatırımlar		130,53	322,92
2.3.1.	Faiz Gelirleri		164,86	387,22
2.3.1.1	Merkez Bankası		107,47	288,64
2.3.1.2	Bankalar		57,39	98,59
2.3.2.	Faiz Giderleri		34,33	64,30
2.3.2.1	Merkez Bankası		2,62	2,23
2.3.2.2	Genel Hükümet		0,44	3,49
2.3.2.3	Bankalar		31,27	58,59
D.	İKİNCİL GELİR DENGESİ		332,41	312,17
1	Genel Hükümet		157,83	177,89
2	Diğer Sektörler		174,58	134,28
2.1.	Kişisel Transferler		88,68	101,37
2.1.1.	İşçi Gelirleri		88,68	101,37
2.1.2.	Diğer Kişisel Transferler		0,00	0,00
2.2.	Diğer Transferler		85,90	32,91
II -	SERMAYE HESABI		-0,29	-15,77
1	Üretilmeyen ve Finansal Olmayan Varlıklar		-0,29	-15,77
III -	FİNANS HESABI		283,26	44,31
1.	Doğrudan Yatırımlar		-418,53	-843,59
1.1.	Net Varlık Edinimi		0,00	0,00
1.1.1.	Sermaye		0,00	0,00
	Yatırım		0,00	0,00
	Tasfiye		0,00	0,00
1.1.2.	Diğer Sermaye (Net)		0,00	0,00
1.2.	Net Yükümlülük Oluşumu		418,53	843,59
1.2.1.	Sermaye		23,93	0,39
	Yatırım		23,93	0,39
	Tasfiye		0,00	0,00
1.2.2.	Diğer Sermaye (Net)		0,00	0,00
1.2.3.	Gayrimenkul (Net)		394,59	843,20

2.	Portföy Yatırımları	127,61	225,45
2.1.	Net Varlık Edinimi	127,61	225,45
2.1.1.	Genel Hükümet	0,00	0,00
2.1.2.	Bankalar	103,01	205,62
2.1.3.	Diğer Sektörler	24,60	19,83
2.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	0,00	0,00
2.1.1.	Genel Hükümet	0,00	0,00
2.1.2.	Bankalar	0,00	0,00
2.1.3.	Diğer Sektörler	0,00	0,00
3.	Diğer Yatırımlar	35,16	-97,71
3.1.	Efektif ve Mevduatlar	127,27	-50,71
3.1.1.	Net Varlık Edinimi	67,98	129,12
3.1.1.1.	Bankalar	99,76	141,12
3.1.1.1.1	TL	18,79	28,04
3.1.1.1.2	YP	80,97	113,09
3.1.1.2.	Diğer Sektörler	-31,78	-12,00
3.1.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	-59,29	179,83
3.1.2.1.	Bankalar	-13,95	155,20
3.1.2.2.	Diğer Sektörler	-45,34	24,63
3.2.	Krediler	-92,10	-46,99
3.2.1.	Net Varlık Edinimi	9,51	5,92
3.2.1.1.	Merkez Bankası	0,00	0,00
3.2.1.2.	Bankalar	9,51	5,92
3.2.1.3.	Genel Hükümet	0,00	0,00
3.2.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	101,61	52,91
3.2.2.1.	Merkez Bankası	0,00	0,00
3.2.2.2.	Bankalar	0,34	0,44
3.2.2.3.	Genel Hükümet	69,84	45,11
3.2.2.4.	Diğer Sektörler	31,44	7,36
4.	Rezerv Varlıklar	539,01	760,16
4.1.	Altın	-0,01	0,17
4.2.	Diğer Rezerv Varlıklar	539,01	759,98
4.2.1.	Efektif ve Mevduatlar	135,85	193,81
4.2.2.	Menkul Kıymetler	403,16	566,17
IV -	NET HATA VE NOKSAN	160,41	-352,07